

Steinbit

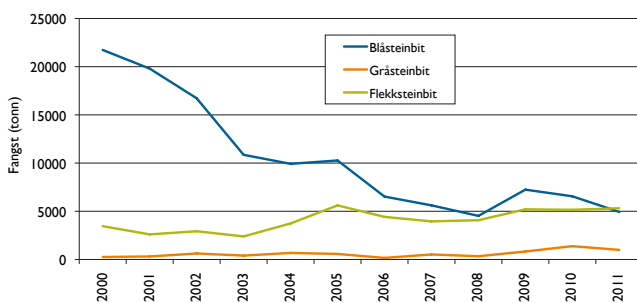
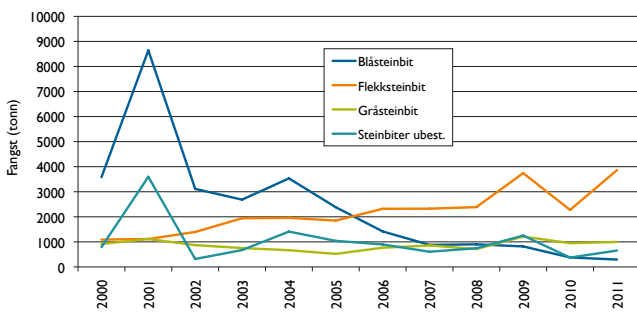
Status og råd

Det er tre artar av steinbit i norske farvatn: gråsteinbit (*Anarhichas lupus*), flekksteinbit (*A. minor*) og blåsteinbit (*A. denticulatus*). Det er først og fremst i Barentshavet at havforskarane har oversikt over bestandsutviklinga til desse tre artane. Barentshavet er det viktigaste utbreiingsområdet for flekksteinbit og blåsteinbit, mens gråsteinbit har ei mykje vidare utbreiing langs heile norskekysten og i Nordsjøen. Frå desse områda er det stort sett berre fangststatistikken vi har å støtte oss til. Det russiske havforskningsinstituttet (PINRO) har imidlertid fulgt bestandsutviklinga til alle tre artane i Barentshavet sidan 1979. Frå 1979 til 1985 var det ein klar nedgang i forekomstane av flekksteinbit og blåsteinbit etter ein tiårsperiode med særst intensivt fiske av den sovjetiske trålflåten. Fram til 2000 heldt blåsteinbitbestanden seg nokolunde stabil, men har det siste tiåret blitt ytterlegare redusert. Bestanden av flekksteinbit har halde seg rimeleg stabil sidan 1985, med ein liten auke dei siste åra, mens bestanden av gråsteinbit i Barentshavet har vist ein aukande trend i same tidsrom.

Havforskningsinstituttet har kartlagt mengdene av dei tre steinbitartane under det årlege vintertoktet (februar) i det sørlege Barentshavet tilbake til 1981. Utviklinga er stort sett i samsvar med dei russiske resultatane. Resultat frå vintertoktet i 2010 viste at talet på blåsteinbit var 32 % av langtidsgjennomsnittet 1981–2003, flekksteinbit var på same nivå som langtidsgjennomsnittet og at talet på gråsteinbit var meir enn fordobla. Målt i biomasse var det mest flekksteinbit (24 790 tonn), mens mengdene av blåsteinbit og gråsteinbit vart målt til høvesvis 14 370 tonn og 7 250 tonn.

Fiskeri

Det er først og fremst Noreg og Russland som driv direkte fiske på steinbit. Andre land rapporterte berre 284 tonn steinbit, tatt som bifangst i andre fiskeri, til norske myndigheiter i 2011, herav 168 tonn sør for 62°N. Frå 1905 til 1950 auka dei internasjonale fangstane av steinbit i Barentshavet og langs kysten frå 100 til 14 000 tonn. Etter dette varierte dei årlege fangstane mellom 6000 og 44 500 tonn (1998). Etter toppåret 1998 har dei totale fangstane nord for Stad blitt mindre, og har lagt kring 17 000 tonn dei siste åra. Det høge kvantumet i åra 1997–2003 skuldast først og fremst eit intensivt fiske etter blåsteinbit. Arten var lite utnytta tidlegare, men vart no ekstra populær på grunn av bifangstreguleringar av andre artar, bl.a. blåkveite og ein aukande russisk marknad. Dette intensive fisket er nok årsak til den negative bestandsutviklinga av blåsteinbit i seinare år.

Norsk (øverst) og russisk (nederst) fangst av dei ulike steinbitartane nord for 62°N i perioden 2000–2011 (statistikken for 2011 er førebels).

Norwegian (upper) and Russian (lower) official landings of the different wolf-fish species north of 62°N in 2000–2011 (data for 2011 are preliminary).

Kontaktperson: Kjell Nedreaas | kjell.nedreaas@imr.no

Foto: Thomas de Lange Wennack

Gråsteinbit – *Anarhichas lupus*

Familie: Anarhichadidae

Maks storleik: 125 cm og 20 kg

Levetid: 20–25 år

Leveområde: Barentshavet, Norskekysten og Nordsjøen

Hovudgyteområde: Nær kysten, i fjordar og vågar på 50–150 meters djup

Føde: Pigghudar (kråkeballar), muslingar, sniglar og krabbar

Nøkkeltal:

KVOTERÅD: ingen kvoteråd

NORSK FANGST (2011): 996 tonn, i tillegg 654

tonn steinbit som ikkje er registrert på art

NORSK FANGSTVERDI (2010): 26 mill. kroner

(alle steinbitartar til saman)

Fakta om bestanden:

Gråsteinbiten er mykje meir stasjonær enn dei to andre steinbitartane. Han er i tillegg meir kystnær og lever på grunnare vatn.

Steinbiten har ein sesongmessig beitesyklus. I perioden oktober–mai skifter dei ut tennene og sluttar då å beite. Gråsteinbiten fornyar tennene kvart år og utskifting av tenner og gyting føregår gjerne tidleg i perioden. Den reproduksjonsmessige syklusen ser ut til å vare over to år. Gytinga føregår over fleire månader frå vår til haust. Nokre modne individ hoppar gjerne over ein gyteperiode.

Gyteområda til gråsteinbiten ligg nær kysten, i fjordar og vågar på 50–150 meters djup.

Egga til alle tre artane er store, 4–6 mm i diameter, og gonaden kan utgjere opptil 25–35 % av kroppsvekta. Alle egga modnar samtidig, og heile eggmassen blir klistra som ein ball til ein steinete sjøbotn. Hofisken modnar tidlegare og ved ein mindre storleik enn hannfisken. Ein har så langt ikkje klart å påvise rennande melke hos hannfisken, truleg på grunn av den korte perioden at dette føregår.

Egga blir klekete etter 9–10 månader, og larvane flyt opp mot overflata og blir ført vidare med havstraumar til dei ved ein viss storleik søkjer ned mot botn igjen. Utreiinga av ungfisk av dei ulike steinbitartane blir mellom anna påverka av kva djup eggmassen blir lagt i forhold til havstraumane.

Flekksteinbit – *Anarhichas minor***Familie:** Anarhichadidae**Maks storleik:** 180 cm og 26 kg**Levetid:** 40 år**Leveområde:** Barentshavet og spreidd sørover til Nordsjøen**Hovudgyteområde:** Sørvestlege delen av

Barentshavet på 300–400 meters djup

Føde: Pigghudar (kråkeballar og slangestjerner), sneglar og muslingar. Fisk som føde blir viktigare med auka alder.**Nøkkeltal:**

KVOTERÅD: ingen

NORSK FANGST (2011): 3862 tonn, i tillegg

654 tonn steinbit som ikkje er registrert på art

NORSK FANGSTVERDI (2010): 26 mill. kroner (alle steinbitartar til saman)

Fakta om bestanden:

Flekksteinbit vandrar fleire hundre kilometer mellom gyte-, beite- og overvintringsområde. Flekksteinbiten lever på djupare vatn, der temperaturen og saltinnhaldet varierer mindre.

Steinbiten har ein sesongmessig beitesyklus. I perioden oktober–mai skifter dei ut tennene og sluttar då å beite. Den reproduksjonsmessige syklusen ser ut til å vare over to år. Gytinga føregår over fleire månader frå vår til haust. Nokre modne individ hoppar gjerne over ein gyteperiode.

Dei viktigaste gytefelta til flekksteinbiten meiner ein er i den sørvestlege delen av Barentshavet, på 300–400 meters djup, der Atlanterhavsstraumen delar seg i ei grein innover i Barentshavet og ei grein nordover mot Vest-Spitsbergen.

Egga til alle tre artane er store, 4–6 mm, og gonaden kan utgjere opptil 25–35 % av kroppsvekta. Alle egga modnar samtidig, og heile eggmassen blir klistra som ein ball til ein steinete sjøbotn. Hofisken modnar tidlegare og ved ein mindre storleik enn hannfisken. Ein har så langt ikkje klart å påvise rennande melke hos hannfisken, truleg på grunn av at dette berre føregår ein kort periode.

Egga blir klekte etter 9–10 månader, og larvane flyt opp mot overflata og blir ført vidare med havstraumar til dei ved ein viss storleik søkjer ned mot botn igjen.

Utbreiinga av ungfisk av dei ulike steinbitartane blir mellom anna påverka av kva djup eggmassen blir lagt i forhold til havstraumane.

Blåsteinbit – *Anarhichas denticulatus***Familie:** Anarhichadidae**Maks storleik:** 138 cm og 32 kg**Levetid:** 16 år**Leveområde:** Barentshavet og spreidd i Norskehavet**Hovudgyteområde:** Langs kontinentalskråninga djupare enn 400 meter**Føde:** Pigghudar og muslingar, også fisk**Nøkkeltal:**

KVOTERÅD: ingen

NORSK FANGST (2011): 295 tonn, i tillegg

654 tonn steinbit som ikkje er registrert på art

NORSK FANGSTVERDI (2010): 26 mill. kroner (alle steinbitartar til saman)

Fakta om bestanden:

Blåsteinbit vandrar fleire hundre kilometer mellom gyte-, beite- og overvintringsområde. Han lever på djupare vatn, der temperaturen og saltinnhaldet varierer mindre. Blåsteinbiten skil seg noko ut frå dei andre artane ved å ha eit meir pelagisk levevis gjennom heile livet.

Steinbiten har ein sesongmessig beitesyklus. I perioden oktober–mai skifter dei ut tennene og sluttar då å beite. Utskifting av tennar og gyting føregår seint i perioden hos blåsteinbiten.

Den reproduksjonsmessige syklusen ser ut til å vare over to år. Gytinga føregår over fleire månader frå vår til haust. Nokre modne individ hoppar gjerne over ein gyteperiode.

Gytefelta til blåsteinbiten er langs kontinentalskråninga djupare enn 400 meter.

Egga til alle tre artane er store, 4–6 mm i diameter, og gonaden kan utgjere opptil 25–35 % av kroppsvekta. Alle egga modnar samtidig, og heile eggmassen blir klistra som ein ball til ein steinete sjøbotn. Hofisken modnar tidlegare og ved ein mindre storleik enn hannfisken. Ein har så langt ikkje klart å påvise rennande melke hos hannfisken, truleg på grunn av den korte perioden at dette føregår.

Egga blir klekte etter 9–10 månader, og larvane flyt opp mot overflata og blir ført vidare med havstraumar til dei ved ein viss storleik søkjer ned mot botn igjen.

Utbreiinga av ungfisk av dei ulike steinbitartane blir mellom anna påverka av kva djup eggmassen blir lagt i forhold til havstraumane.